

Motion till riksdagen 2025/26:3934

av **Ardalan Shekarabi m.fl. (S)**

med anledning av prop. 2025/26:134 ILO:s konvention om avskaffande av våld och trakasserier i arbetslivet och ILO:s konvention om en säker och hälsosam arbetsmiljö

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om ett förtydligande i arbetsmiljölagen om att arbetsmiljön ska vara fri från våld och trakasserier och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Regeringen föreslår i proposition 2025/26:134 att Sverige ska ratificera Internationella arbetsorganisationens konvention nr 190 om avskaffande av våld och trakasserier i arbetslivet och konvention 191 om en säker och hälsosam arbetsmiljö.

Vi socialdemokrater har under flera år krävt att regeringen ska gå vidare med ratificeringen. Redan när utredningen ILO:s konvention om våld och trakasserier i arbetslivet (SOU 2021:86) presenterades fanns ett tydligt underlag för hur en svensk ratificering skulle kunna genomföras. Att Sverige nu ansluter sig till konventionen skickar en viktig signal om att våld och trakasserier i arbetslivet är oacceptabelt.

Problemen är samtidigt omfattande och i många fall växande. Enligt Arbetsmiljöverkets rapport Arbetsmiljön 2024 uppgår omkring 14 procent av de

sysselsatta att de har utsatts för våld, eller hot om våld, i arbetet någon gång under det senaste året. Andelen är särskilt hög i kontaktyrken inom välfärden och service, till exempel i vård, omsorg, skola och socialt arbete. Rapporten visar också att kvinnor utsätts i betydligt högre utsträckning än män, särskilt i yrken där arbetet innebär nära kontakt med patienter, brukare, kunder eller elever. Var fjärde ung kvinna uppger att hon utsatts för hot eller våld på jobbet minst en gång under det senaste året. Även oron och upplevelsen av otrygghet ökar, till exempel uppger en tredjedel av butiksanställda att de känner större oro för hot eller våld på jobbet idag än tidigare, enligt en rapport från Handelsanställdas förbund från 2024.

Ett godkännande av konventionen är därför välkommen. Samtidigt menar vi socialdemokrater att ratificeringen i sig inte är tillräcklig för att fullt ut möta de problem som finns i arbetslivet. För att komma åt problemen krävs ett starkt förebyggande arbetsmiljöarbete och en stark tillsyn från Arbetsmiljöverket. Kunskapen om hur hot, våld och trakasserier i arbetslivet kan förebyggas och hanteras behöver också öka, både hos arbetsgivare och skyddsombud. Särskild uppmärksamhet behöver riktas mot yrkesgrupper där risken för hot och våld är stor. Skyddet mot våld och trakasserier från tredje man behöver stärkas och frågan om ensamarbete vid risk för hot och våld behöver ses över.

Regeringen gör i propositionen bedömningen att svensk rätt i allt väsentligt redan uppfyller konventionens krav. I den tidigare utredningen (SOU 2021:86) presenterades dock flera förslag som skulle kunna förstärka genomförandet av konventionen i svensk rätt.

Ett av dessa förslag var införa ett förtydligande i Arbetsmiljölagen (AML), genom att införa en ny paragraf i 2 kap. 1 a § AML (1977:1160) med lydelsen: ”Arbetsmiljön ska så långt som möjligt vara fri från våld och trakasserier”. Ett sådant förtydligande skulle markera allvaret i frågan och stärka det förebyggande arbetsmiljöarbetet.

Flera av remissinstanserna, däribland LO, TCO och SACO, tillstyrkte förslaget om ett förtydligande i arbetsmiljölagen. De fackliga centralorganisationerna framhöll samtidigt att formuleringen skulle behöva förändras för att bli tydligare.

I propositionen tar regeringen upp dessa synpunkter, men avfärdar dem på ett alltför lättvindigt sätt. Vi socialdemokrater menar att regeringen borde ha tagit detta steg i samband med ratificeringen. Ett tydligare lagstöd skulle bidra till att tydliggöra arbetsgivarnas ansvar och ge ett starkare stöd för det förebyggande arbetet mot våld och trakasserier i arbetslivet.

Mot denna bakgrund bör regeringen återkomma till riksdagen med förslag om ett förtydligande i arbetsmiljölagen i enlighet med förslagen från LO och TCO om att arbetsmiljön ska vara fri från våld och trakasserier.

Ardalan Shekarabi (S)

Adrian Magnusson (S)

Serkan Köse (S)

Jonathan Svensson (S)

Johanna Haraldsson (S)

Sofia Amloh (S)